

Историја уговора

Уговор о доживотном издржавању развио се у средњевековном праву, чија је основна сврха била да стари кметови обезбеде млађу радну снагу, која ће поред сопственог издржавања, омогућити и егзистенцију кмета, али и испунити све обавезе према феудалном господару. Кмет је имао неку врсту дугорочног закупа који се наслеђивао све док се уредно испуњавала обавеза према феудалцу. Понекад је прималац издржавања преносио на даваоца не само целокупну имовину, садашњу и будућу, а себе стављао под заштиту и старање даваоцу издржавања. Давалац издржавања неретко је био неки манастир. Првобитно овај уговор је био уређен обичајним, а касније и писаним правом.

Доживотно издржавање познато је од давнина и у нашим крајевима. Постојала је, наиме, пракса да световна лица даривају манастире својим добрима, а заузврат добијају право на доживотно издржавање (право на братствене делове-тзв. аделфате, комате). Сачуване су бројне повеље српских владара и властеле о томе како се манастирима дарују непокретности, новац и друге драгоцености за право на доживотно издржавање, било за њих лично, или за њихове породице, или у корист трећих лица, нпр. повеља краља Милутина 1318-1321. манастиру Хиландару, или повеље и христовуље цара Душана 1332.-1337. и 1343. године, или даровна христовуља кнегиње Милице светогорском манастиру св. Пантелејмона из 1395. којом себи обезбеђује доживотно издржавање на манастирским метохијама, својим синовима у самом манастиру.

Пошто је сматран типичним феудално-правним институтом, уговор о доживотном издржавању није унет у најзначајније грађанске кодификације прошлог века – француски, аустријски и немачки ГЗ. Отуда овај уговор није имао своје место ни у грађанским законцима који су се њима инспирисали (нпр. грађански законици Белгије, Италије, Шпаније и др.) Али то не значи да је уговор о доживотном издржавању у тим правима забрањен. Напротив, овај уговор може се закључити, у оквирима јавног поретка и општих одредаба уговорног права, са различитим модалитетима као неименовани уговор, при чему ће доћи и до сходне примене правила предвиђених за неке друге сличне уговоре (нпр. доживотна рента). Понекад се у овој материји примењују и обичајноправна правила.

Уговор о доживотном издржавању није био непознат у правној пракси бивших покрајинских права Југославије. Напротив, јавља се, нарочито на селу, под називима: „уговор о заједници, живота, рада и имања“, „уговор о наслеђивању“ и др. Ипак, његово правно регулисање је уследило тек Законом о наслеђивању од 1955. године. Међутим, треба одмах напоменути да је Закон уредио само један од облика овог уговора, тј. онај код кога је пренос својине предмета уговора са примаоца на даваоца издржавања одложен до тренутка смрти примаоца доживотног издржавања.

Насупрот овом облику могуће је закључити и такав уговор о доживотном издржавању код кога се својина преноси на даваоца издржавања непосредно по

-1-

закључењу уговора, а право примаоца уписује у јавне (земљишне, интабулационе) књиге. Закон о наслеђивању Србије, поступио је на исти начин, регулишући само уговор о доживотном издржавању код кога се пренос својине са примаоца на даваоца издржавања одлаже до тренутка делације првог. Овај уговор је један од два именована облигациона уговора које изричито допушта и уређује наш Закон о наслеђивању.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com